Kmetijske in rokodelske Novíce.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj VI. *V srédo 8. listopada 1848.* List 45.

Slovenskim poslancam v deržavnim zboru!

Strašnih prekucíj na Dunaji je konec. Pravična reč je premagala. Gnjezdo madžarske, nemške, laške, francozke in judovske derhali, ki se je bila na Dunaj vtêpla in ki je hotla naše cesarstvo razdjati, je Vindišgrêc z združeno armado Jelačičevo raztèrl. Mili Cesar Ferdinand so ukazali, de naj tudi deržavni zbor nepokojno Dunajsko mesto zapustí, de se bojo môgle nove ustavne postave brez zaderžka dokončati, ktere vse ljudstva že tako željno pričakujejo.

Kromomirž, mestice na Marskim, ima tedej po poslednjim ukazu Cesarjevim Betlehem biti, v kterim se bo ustava našiga cesarstva rodila. Predin se pa, gospodje poslanci! v to mestice podaste, poslušajte, kaj slovensko ljudstvo od Vas terja:

1) Delajte pridni ustavo, de bomo kmalo imeli, kar so nam presvitli Cesar terdno obljubili. Čez 3 mesce ste bili na Dunaji — veliko je bilo govorjeniga pa dosihmal malo opravljeniga. Nikar ne pripustite, de bi se v zboru druge rečí kvasile, ki ne segajo v vaše délo. Vaša reč je ustava: to urno napravite, de jo bojo Cesar poterdili in vpeljali. Po nepotrebnih vgovorih (Interpellationen) Vi čas zapravljate, dežela pa drage denarje in nič ne pride naprej.

2) Skerbíte, de naše cesarstvo edíno in močno vstane; nikar se ne dajte od tiste stranke zapeljati, ki nemškim republikanarjem vedama ali nevedama služi. Močna Avstrija nej bo vsa Vaša skerb!

3) Prizadevajte si take postave napraviti, zoper ktere se *po pravici* noben stan ne bo mogel pritožiti. Postavno slobodo vsi vsi goreče želimo.

4) Čeravno naj bo slobodnost dana vsaki véri, naj vender bo katoljška véra prednja véra avstrijanske deržave.

5) Zavedite se, de ste slovanskiga rodú. Slován biti, naj Vam bo ponos! Slovani smo poterjeni zvesti steber avstrijanskiga cesarstva in bomo nempremakljivi ostali. Ne pozabíte, de so Vas Slovenci poslali za slovensko ljudstvo se potegovati, ne pa za druge. Če so Vam pa Nemci ljubši od domačiga rodú, recíte to odkritoserčno, de bo slovensko ljudstvo vedilo, de niste za-nj. Nikar ne mislite, de nekteri nemškutarji po naših mestih so slovensko ljudstvo — to bi bila grôzna pomota.

6) Ko Vam pa rečemo, de se imate krepko za slovenski narod potegovati, nikar ne mislite, de bi imeli zató sovražniki Nemcov biti. Bog obvari! Dajte zvesto Nemcam, kar Nemcam gré, pa terdno terjajte, de tudi oni Slovencam dajo, kar Slovencam gré. Enakopravnost (Gleichberechtigung) naj bo sveta luč, ki nej vam sveti v vsih vaših naklepih. Noben narod nej druziga ne zatiruje — tako bojo mnogoverstni narodi mirno in prijatelsko živéli kot udje ene glave.

7) Nikdar ne obračajte plajša po vetru; ne hlinite se nekterim levičnikam, ki so po 6. kozopersku očitno pokazali, de so naši sovražniki.

Tako boste pot pravíce šli, in cela dežela Vam bo zató hvaležna.

Novíce pa bojo odsihmal vse vaše govore od besede do besede svojim bravcam oznanovale, ki jih boste v zboru govorili, tako de bo celo ljudstvo vedilo, kdo je za-nj kej govoril in kaj de je govoril. Iz tega se bo vsak nar gotovši prepričal, kakošno ceno ima ta ali uni poslanec.

Vredništvo

na prošnjo mnogih dopisov; če je tréba, se vam bo po poslalo veliko tavžent podpisov.

Lovske in ribške pravíce.

(Konec.)

V séji deržavniga zbora 2. dan kimovca je bilo prašano: ali je bila v poprejšnjih sklepih lovska reč zapopadena? in veči del poslancov je odgovoril: dè. Po tem takim ni prave razlage zastran lovskih pravíc nikjer drugod iskati, kakor v cesarskim patentu od 7. kimovca (natisnjeniga v 37. listu Novíc), v kterim so sklepi deržavniga zbora poterjeni.

Po sploh veljavnih pravilih (regelcah) se morajo

postave vselej po pomenu besede same na sebi razlagati, in takó kakor se postava s postavo veže; težji razumljive verste se morajo z lože razumljivimi razjasniti — pred vsim pa se mora vediti, de postavedajavec vsako besedo s premislikam rêče brez ovinkov in brez zaséde, in de tedej, če je v nekterih verstah besedo preobernil, je to s premislikam storil, ne pa iz pomote ali zató, kér se ena ali druga beseda morebiti prijetniši glasi.

Kar lovske pravíce vtiče, mende vsak vé, de se na Krajnskim niso iz podložne zaveze začéle. Tisti, ki imajo lovske pravíce, so te pravíce drugači zadobili, in dosti lovskih pravíc je tudi na tacih zemljiših, ki so v gospôskih očitnih bukvah (Landtafel) zapisane in ki tedej niso nikomur podložne.

Po tem takim se lovske pravíce ne morejo v tiste razdelke zgorej imenovaniga noviga patenta podtakniti, kteri od nehanja položne zaveze govoré.

Tisti, ki imajo dan današnji lovske pravíce, so jih kupili od Cesarice Marije Terezije v očitni dražbi, ki se je začéle 9. svečana v létu 1753 in je več dni terpéla. Zapisnik ali protokol te dražbe je še dobro hranjen. Vse lovske pravíce skupej, po legi fará in vikarjatov razdeljene, so bile za 27699 gold. prodane. Avstrijanski Cesarji so pa lovske pravíce v krajnski deželi od nekdanjih krajnskih vojvodov takrat prejéli, ko je vladarstvo krajnske dežele iz rók vajvodov v last avstrijanskih Cesarjev prišlo.

Očitno je tedej, de lovske pravíce na Krajnskim ne izvirajo iz podložne zemlijške zaveze, ampak iz pravíc, ktere je Cesarica prodala, ktere tedej le po drugi poti pravično jenjati zamorejo.

Kako se bojo pa dolžnosti pravično poravnale, ktere niso v 3. razdelku imenovaniga patenta zapopadene, so po sklepu deržavniga zbora Cesar v 8. razdelku ukazali, de naj se komisija iz poslancov vsih deželá sostavi, ktera ima postavno osnovo izdelati in deržavnimu zboru predpoložiti, de se bo potem postava dala, kako imajo vse take gruntne dolžnosti nehati, ktere v 3. razdelku niso imenovane.

Kér tedej od Cesarja nikjer ni očitno izgovorjeno, de so lovske pravíce že overžene, nima tedej zdej nobeden oblast, opravičenim lovcam lova ali jage braniti; kdor ga brani in morebiti clo s silo, zapade obstoječim kaznim ali štrafingam po dozdanjih postavah.

Tudi ribške pravíce še dosihmal niso overžene, in tudi ta, ki te pravíce kratiti hoče, zapade obstoječim kaznim. *)

Korl Kodeli.

Šuntarji na kmetih.

Nékiga te dni iz kmetov v Ljubljano pridšiga gospoda sim slišal pripovedovati, de je nek mož vpričo njega sledeče besede izustil: „Pravijo, de je vojska zató pred Dunaj prišla, de bo vse zopet na staro kopito spravila, de bomo mogli zopet tlako délati in po starim davke odrajtovati.“ — Kdo, vprašam, je kovač téh lažnjivih rečí? Gotovo nihče drugi, kot nemškutarji v gosposkih suknjah, ki želijo, de bi se naše cesarstvo z nemško deželo poblodilo, in naš svitli, mili Cesar nehali biti. Slovénski kmetje! ki ste s svojim zdravim umam že toliko zapeljivih poskušinj v prah spremenili, ne verjemite takim ljudem, ki so svoj rod in svojo domovíno malopridno zatajili. Ali bote morde tem ponemčenim balamutam več verjeli, kot sveti besedi, s ktero vas je, kakor ste unidan v Novícah brali, presvitli ustavni Cesar pred celim svetam očitno zagotovil, de vam ne bo ne ene že dovoljene dobrote prikratil; de je vojsko pred Dunaj le zató poslal, de se (od nezvestih Madžarov podkupljeni) puntarji premagajo? — In ako bi Cesar tudi zarés vse zopet na staro kopito spraviti hotel, to zdej ni kratko in malo več mogoče; vse ljudstva bi se proti njemu vzdignile, ko bi to res bilo. Tode ni res in ne bo nikdar res; gerda laž je in ostane.

Nemškutarji in Nemci tudi blodijo, de je Jelačič starokopitnež. Kaj Jelačič, vojvoda Slovanov, ki so pod starim kopitam in pod ptujo preobiastjo bolj od vsakiga drugiga ljudstva zdihovali — Jelačič starokopitnež? Kakó gerda gerda nemška in nemškutarska laž! Ali se ne bojuje Jelačič za enakopravičnost vsih avstrijanskih narodov, za Cesarja in prostost? Ali ni on sam rekel, de se on ravno zató z Madžari bojuje, kér sužnosti ne terpí? Ali ni on sam rekel, de je on za slobodo (frajost) govoril, ko si še ni nihče zastran prostosti ne čerkniti upal? Kakó gerda nemška in nemškutarska laž je tedej to, de je on starokopitnež, de je sovražnik slobode! Take slobode, kakoršno bi Dunajska derhal rada imela, take slobode on se vé de ne terpí; Jelačič in vsi umni ljudjé našiga cesarstva hočejo imeti pravo slobodo.

J. Navratil.

*) Mi smo z dvema poslancama Dunajskiga zbora zastran lovskih in ribških pravíc govorili in ju vprašali: ali je res, de je že *postava* dana, de nima nihče lovskih in ribških pravíc več? pa obá sta nam odgovorila, de v ti reči *še ni* gotove postave, po kteri bi bile imenovani pravíci overžene.

Vredništvo.

Povedanje od slovenskiga jezika.

Spisal V. Vodnik.

(Dalje.)

Pervi Slovenci, kateri so lesèm na kraj Laškiga prišli, so bili od Rimcov Sarmati limigantes, to je, mejači imenovani; ti to lesèm na kraj hodili od leta Kristusoviga 334 noter do 551, in so bili pod oblastjo rimskih cesarjev. Po tem so še vedno perhajali, ob vodah Save, Drave in Mure prebivali pod oblastjo Longobardov, Avarov in Frankov do leta 624. Od tiga leta noter do 748. so imeli lastne vojvode; in po tem so peršli pod nemške ali frankovske kralje.

Iz tega, kar je do sedaj rečeno, spoznamo, de Slovenec je sploh imé vsih ludstev tiga jezika na prostori od pol milijona na štiri vogle mil. Potlej pa pridejo posebne imena sledniga slovenskiga roda od dežele, v kateri prebiva. Tako so Pomorjani per morji, Polci na planavah ali na póli, in mi Krajnci na kraji; kér naša dežela je kraj, krajna in meja, ali konec Slovencov proti Laškim.

Kdaj se je to imé začélo, pisarji nič ne povejo; pervo pismo, katero Krajno imenuje, je pismo kralja in Cesarja Henrika, v katerim je gospósko Bled na Gorenskim daroval Sebenskimu, zdej Briksenskimu škofu v letu 1004 deseti dan maliga travna. To pismo govorí, de Bled leží v deželi Krajna pod oblastjo kneza Vatilò.

Krajna je bila vender dosti popred imenovana, zato kér to darovavsko pismo pravi, de se tako med ludmí imenuje.

Slovenci v goratih deželah so dobili imé, de so Goratani, od gorá. Od tod pride Korotan, Gorošci ali Korošci.

Kras se imenuje po slovensko skalovit kraj; krasina skalovita pokrajna; zatorej so Krašovci prebivalci kamenate dežele med Vipavo in Terstam.

(Dalje sledí.)

Opomba k sostavku „Staroslovenski spominki.“

De bi naši slovarji, ki pridno besede pobirajo, tudí negotovih in prenaglo verženih iz sostavka prejšnjiga lista spod nadpisam „Staroslovenski spominki“ ne pobrali, se mi zdi potrebno dati naslednje kratko zjasnjenje. Ondi je rečeno: „Sničistve ni od senice izpeljati, temuč od priloga snik, snikov, kar pomeni radovedniga (curiosus), kakor kaže gosp. Miklošič.“

— Ali kdor prav pogleda (Radices p. 84), bo vidil, de gosp. Miklošič ne reče, de je „snik“ prilog, tudi ne reče, de „snik“ ampak de „sničav“ radovedniga pomeni, pa tudi ne pové, kakor sicer veči del pri druzih besedah, kje se beseda „snik“ še najde, ki je v svojih bogatih nabirah nimata ne Dobrovski ne Kopitar. Dokler pa ni spričano, de se beseda v starih bukvah najde, se sme soditi, de je nova; iz nove besede pa stare izpeljavati, bi bilo napak. Sničav je pa stara beseda, in de radovedniga pomeni, nam je iz bukev léta 1324 pervi izkazal gosp. Šafarik; lépa hvala mu bodi! S to opombo želim odverniti, de bi se nam zmota, ki je v povédanim sostavku iz negotove besede „snik“ izpeljana in na ondi vpervič izmišljene „snika“ „snikov“ i. t. d. natvežena, v kake bukve ne vrinila.

Metelko.

Slovensko družtvo v Celjovcu.

Gosp. Matija Majer in gosp. Einspieler iz Celjovca, kterih iména v zlatih bukvah naše matere Slovenije zapisane stojé, sta nas pretečeni teden v Ljubljani obiskala in nam veselo novíco prinêsla, de se je tudi v Celjavcu slovénsko družtvo začélo. Pravo! Take domorodne družtva so dan današnji po Slovenskim v vsih poglavnih mestih potrebne v pomoč in povzdigo slovenske národnosti. Toliko časa zanemarjeni Slovenci imamo, kamor koli pogledamo, veliko opraviti — povsod je ne obdelovaniga poljá veliko. K temu pa je združene močí potreba — in to so narodne družtva. Kdor koli ima pravo ljubezin do domovíne, pristopi zdej k narodnim družtvam. Pa, žali Bog! de se marsikter domorodca (Patrioten) hlini, ki je, če ga na tanjko pregledaš, le samopašec (Egoist)! — Bog daj Celjovškimu družtvu svoj blagoslov! V Celjovcu ga še posebno potrebujejo!

Ban Jelačič Slovanski Lipi v Pragi.

Slavno družtvo! Ljubljeni bratje! Moje dozdanje dela vam kažejo, za kogá se poganjam in kaj de želím. Kakor sim od ljubezni do slovanstva nadušen, ravno tako sim tudi do živiga prepričan, de je slovanstvo nar močnejši podpora avstrijanskiga cesarstva, de pa nasproti tudi slovanstvo brez Avstrije obstati ne more, in „ako bi Avstrije ne bilo, bi jo mi še le vstvariti mógli.“ Ni tedej pametniga človeka, ki bi ne spoznal, de je obstanje Avstrijanskiga z obstanjem slovanstva, in tega z unim, v nar tesnejši zavezi.

Moja dolžnost kot iskreniga Slovana je tedej bila, iz sovražtva do slovanstva izvirajočo, Avstríi protivno stranko v Pešti ponižati in zatréti: ali med tem ko sim se čez Pešt — gnjezdo madžarskiga gospodarstva — vzdignil, so stopili v Peštu naši obojni sovražniki na noge, in ko bi bili ti na Dunaji premagali, bi bila moja zmaga v Peštu le zmaga na pol, in toliko terdnejši bi se bila oblast naših sovražnikov na Dunaji vstanovila. Tedej sim se s svojo armado proti Dunaju vernil, ukrotiti slovanskiga sovražnika v poglavitnim mestu Avstrijanskiga. Brezkončno je bilo moje veselje, ko sim vidil, de so naši českí bratje — z menoj edine misli, ktero so njih poslanci, zapustivši Dunajški deržavni zbor, poterdili — svoje zmagovavne bandera pred Dunajsko mesto prinêsli, de bi meni in moji armadi bratovsko roko podali in tukaj ali junaško zmagali ali pa slavno padli.

Mene je prepričanje pred Dunaj pripeljalo, de veljá sovražniku slovanstva, in nadjam se, de Vi moje djanje ne le razumete, temuč tudi podpirate.

V glavnim stanišu horvaško-slavonske armade Cvelfaksingu 22. kozoperska 1848.

Spremite moj pozdrav! Jelačič s./r. ban.

Na to pismo je slovanska lipa slavnimu banu 25. kozoperska odgovor dala, v kterim svojo serčno radost na znanje da, de je svitli ban s svojo junaško armado iskreni branitelj slovanske slobode in avstrijanskiga cesarstva., — de mu popolnama zaupa in de bo po vsi svoji moči njegovo slavno prizadevanje podpirala.

Pazite ljubi bratje Slovenci!

Iz Štajarskiga.

Gospod Smrekar, ki ste ga sami Slovenci v Sevenci (Lichtenwald) poslanca za Dunajski deržavni zbor izvolili, je v seji 14. kozoperska tega léta tirjal, de imajo Dunajčani neprenehama in terdno z Madžarji sklenjeni biti. Po takim bi se mogli po njegovih mislih in željah Madžari v puntarskim djanji proti milimu ustavnimu Cesarju, in proti banu gosp. Jelačiču, kteri za obderžanje avstrijanskiga cesarstva tudi v pridu vsih Slovencov terdno dela, podpirati —!—

Ali je gosp. Smrekar te izdajavske, upanju Slovencov nasprotne besede po duhu in po željah svojih voljivcov govoril? — O, ne bo dal! — Slovenci, v kterih iménu on govorí, niso Madžaroni, ne Nemškutarji, tudi ne Lahuni; oni so serčni in zvesti Slovenci, goreči za narod in za domovíno, vneti za Avstrijanskiga ustavniga Cesarja Ferdinanda I.

Žalostno je, de ti Slovenci nič od pregrejšnjiga govorjenja tega poslanca ne vedó, kér tacih listov v roke ne dobijo, de bi se prepričali, kakošniga možá de so izbrali in na Dunaj poslali. Ali bi pač dobro bilo, ko bi slovenske novine imeli, v kterih bi se besede brale, ktere v zbornici poslanci govoré, de bi bolj na tanjko vidili, kako se naši poslanci v Beču obnašajo, ali nam po volji ravnajo, ali ne.

Jez mislim, de bi potreba bilo, de bi voljivci gosp. Smrekarja, kér čez mejo narodnih naročil govorí in dela, iz deržavniga zbora nazaj poklicali in ga odstavili, na mesto njega pa druziga, Slovencam zvestiga poslanca izvolili. Sluga, ki svojimu gospodarju v roke ne dela, bo od hiše izgnan; ki ga je najel, ima tudi pravico, ga pognati.

Ljubi voljivci! zastopite me, vzemite si v serce te besede, ktere pridejo iz serca rodoljubiga Slovenca in prijatla vsih pravih Slovencov.

Tudi gospod Gajer na Dolenskim v Mirni izvoljeni poslanec, je od nog do glave nemškutar in madžaron, in kot zvest prijatel gosp. Smrekarja, tudi ni poročník svojih voljivcov. Ta gospod Gajer, ki vé v svoji štacuni kmetam za en krajcar veliko govoriti, v deržavnim zboru na Dunaju še ni ene besedice pregovoril, ako ravno vsaki mesec 100 goldinarjev v srebru vleče. —

Ljubi voljivci, pokličite ga domú, odstavite ga, če vam je ljuba vaša domovína, vaša rodovina, v kteri so tudi naši ljubi sosedje Horvatje zapopadeni, ki se zdaj za vès slovenski rod, za pravico, za ustavno Avstrijo, za našiga miliga ustavniga Cesarja Ferdinanda I. vojskujejo.

Možjé, po domače vkupej stopimo, za domovíno in za narodne rečí se potegnímo, pazljivi bodímo, de nas lastni rojaki ne prodajo — časi so čudni in težavni za nas Slovence. Resnično vam povém, mi si bomo slabo postlali, in prepôzno se bomo kesali, ako ne bomo svojih sovražnikov, kteri se nam sladkajo, spoznali in jih neškodljive storili. —

Rotar.

Nova šola kmetijstva v Ljubljani.

Sliši se, de bo nek kmetijstva zveden mož, kterimu se bosta morebiti še dva pomočnika pridružila, poduk kmetijstva v slovenskim jeziku mesca grudna v Ljubljani začel. Ta poduk se ne bo dajal v visoko učeni besedi, ampak prav po domače v prijaznih pomenjkih, takó de ga bo prost človek z enako lahkoto razumel, kakor učeni gospod. Tudi ne bo ta poduk ustenih vednost (theoretisches Wissen) razlagal, ampak le to, kar v kmetijsko djansko življenje (practisches Leben) séga.

Vsak človek bo smel brez plačila to šolo obis-

kovati, ktera bo skozi 9 ali 10 mescov vsak teden 4 ure terpela.

Nadjamo se, de ne bo samo veliko Ljubljančanov v to šolo privrélo, ampak de jih bo tudi iz kmetov veliko fantov prišlo, ki želijo, v umnim kmetijstvu podučiti se. Primožniši se ne bojo kèsali, za stanovanje in živež v Ljubljani nektere goldinarje plačati; menj primožni se bojo pa morebiti v kakošno službo s to pogodbo vdinjali, de jim bo pripušeno, vsak teden šolo obiskovati. — Berž ko bomo začetek te šole za gotovo zvedili, ga bomo oznaníli.

Oznanílo
zastran živinozdravilske šole v Ljubljani.

Živinozdravilska in kovaška šola se še zdej ni môgla začeti zató, kér so mnogoverstne prekucíje današnjiga časa branile, denar nabérati, kteriga kmetijska družba še potrebuje, de bo popolnama v stanu, drago napravo tako vstanoviti, kakor je potreba. Tudi od visokiga ministerstva zastran nekih denarskih primočkov še ni vse gotovo. Vse to zaderžuje sedanji začetek te šole, v ktero se je že več učencov oglasilo. Kmetijska družba pa se bo prizadevala, to deželi potrebno napravo prihodnje léto gotovo na noge spraviti.

Očitna zahvala podložnih kmetov. *)

Gotova je, de vsakkter podložin kmet je svojimu dobrimu očetu, svitlimu Cesarju hvaležen za veliko gnado, ktero so svitli Cesar 15. sušca 1848 in 7. kimovca ravno tega leta svojim podložnim kmetam zavoljo nehanja gosposkinih davkov na znanje dali.

Zraven tega so pa zopet naš svitli Cesar v svoji veliki žalostni rajži, kakor sveti Jožef in Marija v Egiptu, v Olomuc 15. dan kozoperska 1848 svoje poprejšnje obljube popolnama poterdili, kakor dober oče svojih otrok.

Kér pa mi podložni kmetje v resnici previžani smo, de naš dobri oče svitli Cesar za nas tako dobro in po očetovsko skerbé, za voljo tega smo pa tudi v terdni veri, kar so nam obljubili, de bo dopolnjeno; pa tudi mi obljubimo, de ostanemo mirni, hvaležni podložni kmetje svojimu dobrimu očetu, svitlimu Cesarju Ferdinandu, kakor do zdaj, in zraven tega tudi mi vošimo, de bi še prav dolgo — dolgo živeli. Živijo! Živijo! Živijo! naš svitli Cesar Ferdinand I.

V Št. Vidu pri Podpeči 3. listopada 1848.

V imenu svojih sosedov
Andrej Iglič, gruntar v Št. Vidu.

Zmes.

(Misli angležkíga časopisa „Times“ o poslednjim Dunajskim puntu). „Nadjamo se — pravi imenovani časopis — de vojaška moč bo pogubi otéla avstrijansko cesarstva, kteriga obstanje je za ohranjenje mirú v Evropi takó silno potrebno, in de bo Jelačič cesarstvo takó na Nemškim rešil, kakor ga je Radecki na Laškim.“

(Vindišgrêc je zdej predbranitelj Slovanov). Armada, ki se je iz Königgraca nad Dunaj vzdignila, se je s slovanskimi belomodrorudečimi barvami na pot podala. — Takó piše Pražki časopis „Habt Acht.“

(Nemške Celjske Novíce) pravijo v naročivnim povabilu, de „si bojo prizadevale most sozidati za svojo goreče ljubljeno nemško domovíno, in tedej zaupajo na živo podporo vsih nemškomislečih mož.“ Kako je to razuméti? Ali bo ta most za Nemce v Celji, ali za Slovence iz Celja napravljen?

*) Take serčne besede pač očitno razodevajo, de naši kmetje dobroto Cesarjevo spodobno spoznajo in de terdno zaupajo na Njih besedo, ktero mili in pobožni Ferdinand svojim ljudstvam še nikdar niso prelomili.

Vredništvo.

Vedež.

Že večkrat smo spomnili hvalo vredniga prizadevanja mnogih Ljubljanskih časopisov. Tudi mali časnik, ki se Vedež imenuje, kteriga gosp. Navratil práv marljivo vreduje, zasluži hvalo, de svoj namén lépo spolnuje. Namenjen je mladosti. Primerna izbéra sostavkov, lahko razumljiva, kratka beseda v čisti slovenšini so lepe prednosti tega časopisa, kteriga posebno mladosti začétnih šol priporočimo. Za kratkočasno in podučno berílo pervih klasov nimamo boljšiga listika; torej se nadjamo, de si ga bojo létas vsi šolniki omislili, ki so le kolčikaj vneti za oživljenje slovenšine, in de ga bojo priporočevali svojim učencam.

Novičar iz Dunaja.

Punt na Dunaji je zadušen. Zadnji dan pretečeniga mesca se je mesto z vsimi predmestji vikšimu vojskovodu Vindišgrêcu podverglo, ki ga je s svojo armado obsedel. To bi se bilo imelo že 30. dan kozoperska po obljubi puntarjev zgoditi, pa so obljubo prelomili, ko so slišali, de jim Madžari na pomoč pridejo. Zares se je 29. kozoperska prikazala 2 mili pod Dunajem Madžarska truma, nad ktero je Vindišgrêc berž Jelačičevo armado in veliko konjikov poslal, ki so Madžare tako nabili, de so 31. kozoperska že do Ogerske meje nazaj verženi bili. Veliko Madžarov je bilo pobitih, veliko so jih pa v Donavo vèrgli, de so s konji vred vtonili. Med tem je obsedla Vindišgrêcova armada Dunajsko mesto in predmestja. Puntarska derhal se je grôzno branila, tako de je Vindišgrêc ukazal na mesto z bombami streljati. Derhal je začéla zdej požigati in ropati — pa temu se je narodna straža zoperstavila. Ne vé se dozdej, koliko je mertvih izmed junaških vojakov, koliko pa izmed puntarjev. Dobromisleči prebivavci so armado, ko je v mesto in predmestje primaršírala, kot rešnico od mnogih težav z velikim veseljem sprejeli. Zdej je popolen, tih mir, in iz visociga turna stolne cerkve véja cesarsko bandero. Vsacimu je orožje preč vzeto, in veliko teh, ki so v puntu zvonec nosili, je že zapertih. Mestne vrata so bile 5. listopada še zaperte; deržavni zbor je na vernih duš dan jenjal. Jelačič, kterimu so pošteni Dunajčanje obleko kuševali, ko je na Dunaj prišel, gostuje v predmestju Landstrass v hiši nadvojvoda Masksimiljana; njegovi stražniki z rudečimi plajši in junaške postave Dunajčanam kej dopadejo. Vindišgrêc ima silno veliko opraviti, zakaj pod vojaško oblastjo je zdej celi Dunaj. 1. dan tega mesca je razglasil hude postave, in vsak, ki se zoper nje pregreši, bo po nagli sôdbi obsojen. Vsa ptuja derhal bo iz Dunaja spodena, in samo 1 časopis je za ta čas privoljen. Radovedni smo slišati, kaj nam bojo prihodnje Novíce oznaníle od tistih ljudí, ki so bili pomočniki tega punta i. t. d.

Današnjimu listu je pridjana sedma pola „Divice Orleanske“ in pa 21. „doklada.“

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 4. listopada.		V Krajnji 30. kozoperska.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	24	2	10
1 » » banaške	2	24	2	40
1 » Turšíce	—	—	1	30
1 » Soršice	—	—	—	—
1 » Rèží	1	15	1	26
1 » Ječmena	—	—	—	—
1 » Prosa	1	24	1	12
1 » Ajde	1	8	1	20
1 » Ovsa	—	—	—	43

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*